

شرح درد اشتیاق

خاطرات دکتر محمد رضا ظفرقندی

راحله صبوری

رسالة صریحہ و انکشاف

سرشناسه: صوری، راحله، ۱۳۵۳ -
 عنوان و نام پدیدآور: شرح درد اشتیاق / خاطرات دکتر
 محمدرضا ظفرقندی / تدوین و نگارش راحله صوری.
 مشخصات نشر: تهران / شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۳۶۸ ص: ۱.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۳-۵۱۵۴-۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 دکتر علیاکبر رهنر مقاومت: ۷۰۳؛ جنگ ایران و عراق،
 خاطرات: ۳۳
 عنوان دیگر: خاطرات دکتر محمدرضا ظفرقندی.
 موضوع: ظفرقندی، محمدرضا، ۱۳۲۷ -
 موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ - پزشکان - خاطرات
 Iran-Iraq War, 1980-1988 - Physicians - Diaries
 پزشکان ایرانی - قرن ۴ - خاطرات
 Iranian physicians - 20th century - Diaries*
 جنگ - امداد بیماران و مجروحان - خاطرات
 War - Relief of sick and wounded - Personal
 narratives
 شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر
 رده‌بندی کنگره: DSR۱۶۲۹:۵
 رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۷۳۲۸۳۱
 اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیبا

باسم
پاکستان
نظمی
این کتاب
فهرست
نمایند

انتشارات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)

ادبیات و هنر مقاومت

www.sooremehr.ir

شرح درد اشتیاق

خاطرات دکتر محمدرضا ظفرقندی

نویسنده: راحله صبوری

صفحه‌آرا: سیده مریم موسوی

طراح جلد: مقداد شیرعلی

چاپ و صحافی: نوژه پرداز اندیشه

چاپ اول: ۱۴۰۱

مجموعه کتاب: ۱۲۵۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۲-۵۱۵۶۰

نشانی انتشارات: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت،

پلاک ۲۳، تلفن: ۶۱۹۴۲، دورنگار: ۶۶۴۶۹۵۱

فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان سمیه، ترسیده به خیابان

حافظ، جنب حوزه هنری، پلاک ۲۴۵، تلفن: ۸۸۹۴۱۷۹۱-۲

فروشگاه انقلاب: تهران، خیابان انقلاب، میدان انقلاب،

جنب سینما بهمن، پلاک ۱۰۲۳، تلفن: ۶۶۴۷۶۵۶۸-۹

فروشگاه اصفهان: اصفهان، میدان انقلاب، سینما ساحل،

کدپستی: ۸۱۳۳۶۱۴۵۱۱، تلفن: ۰۳۱-۲۲۲۴۷۷۳۵-۶

Sooremehr.ir

Mehrak.ir

@Sooremehr

(پنج خط) ۶۶۴۶۰۹۹۳

۱۵۹۱۸-۱۷۸۱۱

۳۰۰۰۵۳۱۹

نقل و چاپ نوشته‌ها منوط به اجازه رسمی از ناشر است.

کتاب‌ها در زمین ریشه دارند.

طبق نظام نامه انتشارات سوره مهر و سازمان منابع طبیعی
بخشی از عواید فروش این کتاب به کاشت درخت اختصاص دارد.

مقدمه

بقراط^۱ در کتاب سوگند خود می‌گوید: اطبا باید مردمانی بزرگوار، خداشناس، پرهیزکار و دلسرگرم باشند و همواره بخواهند با دانش خود به مردمان سود برسانند. ابن سینا، فیلسوف و پزشک حاذق ایرانی، نیز معتقد بود علم و عقل می‌توانند در همان محدوده طبیعی خود، درون انسان باقی بمانند و هم می‌توانند از قلمرو موقعیت انسان در مظاهر طبیعت فراتر رفته و رنگ و بوی الهی بگیرند و به خدا گره شدن آدمی منجر شوند. پیش از او نیز بوده‌اند بزرگانی از عالم طب که با هدف خدمت به خلق طی طریق کرده، در دریای بیکران عشق به هستی غرق شده و به درجات معنوی والایی رسیدند.^۲

کتابی که پیش روی شماست، خاطرات دکتر محمدرضا ظفرقندی، معلم، پزشک تیم اضطراری جنگ، استاد و مدیر گروه جراحی دانشگاه علوم پزشکی تهران، رئیس بخش جراحی عروق و اندوواسکولار و مرکز تحقیقات ترومای بیمارستان سینا، رئیس سازمان نظام پزشکی کشور و از

۱. حکیم و طبیب بزرگ یونان باستان که امروزه به عنوان پدر علم طب شناخته می‌شود.
۲. مبانی فلسفی عشق از منظر ابن سینا و ملاصدرا، محمدحسین خلیلی، قم، مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۸۱.

جراحان خوش آوازه این سرزمین است که همواره کوشید، با خدمت به مردم و جامعه علمی کشور، معنای تازه‌ای به زندگی خود و دیگران بدهد. اولین جلسات مصاحبه حضوری در سال ۱۳۹۵ در بخش ترومای بیمارستان سینا انجام شد.

خاطرات به روش معمول خاطره‌نگاری در تاریخ شفاهی، طی چهل ساعت مصاحبه، جمع‌آوری و ضبط شد. پس از پیاده‌سازی، تدوین اولیه و جمع‌آوری اسناد که حدود چهار سال طول کشید، مصاحبه‌های تکمیلی در سیاه‌ترین روزهای پاندمی کرونا در بیمارستان سینا در حالی انجام شد که سرزمین ربانی و اهورایی ما دستخوش حوادث تلخ ناشی از این پاندمی بود. دکتر ظفرقندی نیز مانند هم‌قطاران خود در خط مقدم مقابله با بیماری کرونا به این بیماری مبتلا و در بیمارستان بستری شد. پس از بهبودی به لطف خدا، بررسی و اصلاحات دقیق و تخصصی به وسیله ایشان انجام شد و حاصل این تلاش مستمر، به رغم وقفه‌های مکرر، پس از حدود پنج سال مثل دمیدن صبح در تاریک‌ترین نقطه شب، طلوع کرد و به بار نشست.

جزئیات و چگونگی تدوین و نگارش آثار مستند در تاریخ شفاهی را در کتاب‌های قبلی ام کم‌ویش توضیح داده‌ام. در اینجا تنها به چند ویژگی مهم این اثر اشاره می‌کنم.

خاطرات پزشکان تیم اضطراری جنگ، از آن جهت قابل تأمل و توجه است که این گروه، تیم حرفه‌ای و آموزش‌دیده با تخصص‌های مختلف پزشکی بود که از سراسر کشور داوطلب اعزام به خط مقدم می‌شد. گروه محدودی که ارتباط مستقیم و عموماً محرمانه‌ای با ستاد اعزام به جبهه و حتی فرماندهان جنگ داشت و موظف بود در هر موقعیتی از شبانه‌روز، به محض اعلام نیاز، در کوتاه‌ترین زمان خود را

به مناطق عملیاتی برساند و در مراکز درمانی خط مقدم نبرد خدمت کند. برای همین احتمال خطر و شهادت برای این گروه بیش از بقیه اعضای تیم امداد و نجات بوده است. دکتر محمدرضا ظفرقندی از معدود پزشکان متخصصی است که پا را از اورژانس صحرایی فراتر گذاشته و در بحبوحه عملیات و مأموریت‌های متعدد، تا پست امداد و نزدیک‌ترین نقطه به خط دشمن پیش رفته و زیر آتش دشمن، کنار امدادگران ساده، به کمک و مداوای مجروحان پرداخته است. او در یکی از مأموریت‌های امداد در عملیات والفجر ۴، بر اثر بمباران شیمیایی عراق از ناحیه ریه، پوست و چشم دچار مصدومیت شیمیایی شد و آسیب‌هایی دید که اثر و عوارض آن تا امروز باقی مانده است. همین مجروحیت و درگ او از درد و رنج مجروحان شیمیایی، ایده و دستمایه‌ای شد برای یکی از برترترین پروژه‌های تحقیقاتی در زمینه عوارض بیماری مجروحان شیمیایی در جنگ تحمیلی. این پروژه تحقیقاتی و علمی ده سال طول کشید و به مقاله علمی مهمی انجامید که در سطح بین‌المللی مورد توجه قرار گرفت و جهانیان را از ظلمی که رژیم بعث عراق با کمک کشورهای غربی و با استفاده غیر قانونی از سلاح‌های شیمیایی به رزمندگان ما روا داشته، آگاه ساخت.

از آنجا که زبان خاطره‌زبانی ادبی، اما ساده و بی‌پیرایه است و خاطره‌گو بدون توجه به جایگاه اجتماعی خود، تنها در نقش روایتگری صمیمی و صادق، تجربه‌های تلخ و شیرین خود را با مخاطب به اشتراک می‌گذارد و در واقع با او حرف می‌زند و نه برای او، لازم دیدم برخی اصطلاحات و تعاریف تخصصی در حوزه پزشکی را با کمک دکتر ظفرقندی به فارسی ساده برگردان و از برخی اصطلاحات پیچیده تا جایی که به لحن و آهنگ کلام راوی خدشه‌ای وارد نکند، صرف‌نظر کنم.